

УДК 35:351.96

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2021.2.16>

О. В. Кирилюк

аспірант кафедри парламентаризму та політичного менеджменту
Національної академії державного управління при Президентові України

ЗМІСТ ПАРЛАМЕНТСЬКОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ Й ОХОРОНИ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ЯК ФОРМИ ДІЯЛЬНОСТІ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Природокористування є однією зі сфер суспільних відносин, які гарантують сталий розвиток держави й нації та є одним із головних аспектів розвитку державності, що забезпечує спадкоємність поколінь у контексті цивілізаційного розвитку нації, однак як сукупність відносин щодо використання природних і земельних ресурсів, які становлять основу сталого розвитку держави та запоруку соціально-економічної стабільності – це сфера відносин, що потребує особливого контролю та нагляду. Загалом законодавче забезпечення контрольної функції українського парламенту не деталізоване взагалі. Не існує спеціального законодавства, котре би регулювало окремі сфери здійснення парламентської контрольної функції Верховної Ради взагалі видається суто політичним інструментом, хоча з погляду організаційних та інституційних можливостей парламентський контроль є однією з найбільш дієвих галузевих контрольних-наглядових систем. На національному рівні сучасна діяльність органів представницької демократії обмежується конституційними актами та відповідним внутрішнім законодавством, однак основним її критерієм є максимізація дотримання прав і свобод людини та громадянина й забезпечення сталого розвитку суспільства всіма доступними в законодавчому полі засобами. Метою статті є визначення основних детермінант змісту парламентського контролю у сфері природокористування як особливої форми діяльності Верховної Ради України.

У статті розкрито основні підходи до визначення парламентського контролю як окремого напрямку діяльності парламенту та як сукупності засобів реалізації державної політики у сфері природокористування. Визначено дуалізм парламентського контролю. Проаналізовано підходи сучасних дослідників до визначення сутності такої форми діяльності Верховної Ради України. Розкрито основні недоліки реалізації парламентського контролю в Україні. Запропоновано авторське бачення проблеми підвищення ефективності парламентського контролю у сфері природокористування.

Ключові слова: парламентський контроль, сфера природокористування, охорона навколишнього середовища, Верховна Рада України, депутатські запити, парламентські слухання.

Постановка проблеми. Природокористування є однією зі сфер суспільних відносин, які гарантують сталий розвиток держави й нації та є одним із головних аспектів розвитку державності, що забезпечує спадкоємність поколінь у контексті цивілізаційного розвитку нації, однак як сукупність відносин щодо використання природних і земельних ресурсів, які становлять основу сталого розвитку держави та запоруку соціально-економічної стабільності – це сфера відносин, що потребує особливого контролю та

нагляду. Такий контроль у демократичному суспільстві забезпечується найбільш авторитетним органом державної влади, який утворюється та функціонує у спосіб, котрий найбільшою мірою відповідає суспільним потребам та інтересам, а отже, повинен здійснюватися представницькими органами. Це означає, що найбільш дієвим органом контролю в цій сфері повинен бути представницький орган – національний парламент, який, окрім організаційно-правових засад, створює інституційну основу контрольної-

моніторингових функцій і є важливим інструментом забезпечення раціонального природокористування. Саме тому сьогодні особливо актуальною стає розробка теоретико-методологічних засад реалізації контролю у сфері природокористування Верховною Радою України як органом державної влади, здатним забезпечити максимально ефективне використання природних ресурсів для цілей економічного зростання з одночасним збереженням цих ресурсів як запоруки подальшого розвитку нації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика організаційно-правового забезпечення парламентського контролю у сфері природокористування й охорони природних ресурсів як форми діяльності Верховної Ради України є предметом наукового дослідження у працях таких учених, як І. Берназюк, В. Бондаренко, К. Бугайчук, В. Журавський, І. Залюбовська, У. Ільницька, С. Косінов, У. Олексій, Н. Пустова та ін.

Водночас сьогодні потребує деталізації визначення сутності такої форми контролю у сфері природокористування.

Метою статті є визначення основних детермінант змісту парламентського контролю у сфері природокористування як особливої форми діяльності Верховної Ради України.

Виклад основного матеріалу. На національному рівні сучасна діяльність органів представницької демократії обмежується конституційними актами та відповідним внутрішнім законодавством, однак основним її критерієм є максимізація дотримання прав і свобод людини та громадянина й забезпечення сталого розвитку суспільства всіма доступними в законодавчому полі засобами. Одним із напрямів такої діяльності об'єктивно повинна виступати контрольна, оскільки представницькі органи, транслюючи волю народу, створюють національне законодавство та розробляють основні засади державної політики у різних галузях суспільних відносин. Такий напрям діяльності парламенту є необхідним і невід'ємним елементом реалізації ним його конституційних функцій, а тому він повинен бути ефективним і насиченим інструментами

й механізмами, які максимально охоплюють своїм наглядом і моніторингом значну кількість державних інституцій.

Саме за діяльністю органів державної влади парламент і здійснює свій контроль, оскільки, розробляючи та впроваджуючи державну політику, він повинен переконатися в її максимальній реалізації, зокрема для того, щоб мати змогу вносити відповідні корективи та доповнення в державну політику. Отже, контрольна функція є важливою та системоутворювальною, оскільки забезпечує з-поміж іншого і зворотний зв'язок, оцінку парламентом не лише повноти виконання державної політики, але й наслідків її невиконання й недотримання. Це надалі допоможе уникнути проблем і недоліків державної політики.

Для визначення змісту та сутності парламентського контролю необхідно вивчити сучасні підходи до його детермінації, які запропонували науковці, досліджуючи різні сфери його здійснення (табл. 1).

Таким чином, парламентський контроль розглядається в декількох аспектах і визначається вченими по-різному, що зумовлює різне теоретико-методологічне забезпечення та наповнення цієї категорії і на науковому, і на практичному рівнях:

по-перше, парламентський контроль визнається окремою самостійною функцією парламенту як представницького органу, через який відбувається трансляція суверенітету, носієм якого є народ, але саме через діяльність парламенту забезпечується необхідний контроль у контексті реалізації цієї влади;

по-друге, науковці визначають парламентський контроль як засіб забезпечення дотримання законності та повноти реалізації органами державної влади політики у конкретній сфері суспільних відносин. Таким засобом парламентський контроль забезпечує інституційну ієрархію, оскільки органи державної влади звітують перед парламентом або в інший спосіб контролюється їхня діяльність під час реалізації запроваджених парламентом засад державної політики;

по-третє, це система заходів, інструментів і механізмів, якими парламент забезпечує моніторинг, нагляд і постійний доступ до якості повноти та всебічності реалізації

органами державної влади державної політики в окремих сферах суспільних відносин.

Отже, парламентський контроль гарантує стабільність організаційного й інституційного забезпечення реалізації державної політики та державного регулювання суспільних відносин, а тому повинен включати необхідний набір інструментів і механізмів, які на практиці здатні забезпечити оперативне реагування та втручання парламенту в діяльність інших органів державної влади у разі відхилення ними від засад і завдань реалізації повноти державних гарантій прав та інтересів людини і громадянина.

Зміст парламентського контролю розкривається через функції Верховної Ради України (далі – ВРУ), але він потребує відповідного організаційно-правового забезпечення з метою максимізації того управлінського потенціалу та повноти досягнення цілей, які ставляться державою перед будь-яким органом державної влади в межах реалізації державної політики в конкретному напрямі. Саме тому парламентський контроль у сфері вико-

ристання й охорони природних ресурсів в Україні, який здійснюється ВРУ, повинен мати чітку регламентацію форм і засобів здійснення, механізмів проведення окремих процедур, а також способів впливу на об'єкт контролю за результатами проведеного контролю. Наголошуємо на тому, що контрольна функція ВРУ в цьому випадку розглядається не як спосіб штучного розширення, а лише як форма забезпечення практичного контролю з боку ВРУ за правильністю, повнотою та строками реалізації органами державної влади тих чи тих законодавчих актів чи постанов Верховної Ради України, на обов'язкове виконання яких вони спрямовуються. Крім того, парламентський контроль в аналізованій сфері виконує важливу суспільно-політичну роль – забезпечує повноту реалізації зобов'язань держави перед населенням в екологічній сфері та сфері природокористування, важливість якого розкривається через потребу забезпечення майбутніх поколінь гідними умовами життя, зокрема екологічними.

Отже, за своїм обсягом і змістом контрольна діяльність парламенту є системою

Таблиця 1

Визначення парламентського контролю

Автор	Парламентський контроль – це
І. Залюбовська	засіб забезпечення законності у сфері діяльності органів виконавчої влади за умов реалізації ними своїх адміністративних функцій [5, с. 12–14]
У. Ільницька	сукупність контрольних і керівних заходів, які здійснюються відповідно до Конституції із залученням представницьких державних органів (разом із громадськими організаціями), спрямованих на здійснення контролю за виконанням державної політики, за оптимальними й раціональними витратами бюджетних коштів, дотриманням прав і свобод людини та громадянина у конкретній сфері суспільних відносин [6, с. 83]
К. Бугайчук	засіб забезпечення законності під час реалізації державної політики органами публічного управління [3, с. 54–55]
У. Олексій	діяльність, що здійснюється органами, наділеними відповідними повноваженнями під час виконання завдань, покладених Конституцією і законами України, спрямована на перевірку законності у процесі мобілізації, розподілу (перерозподілу) і використання публічних фондів коштів на реалізацію конкретних програмних заходів [10, с. 14–15]
В. Бондаренко, Н. Пустова	діяльність законодавчого (представницького) органу державної влади, його членів та утворених ним органів моніторингу законності здійснення своїх повноважень органами публічної влади, їх посадовими особами й іншими особами з метою подальшої оцінки їх діяльності та можливого застосування заходів реагування [2, с. 162–164]
І. Берназюк	діяльність, яка здійснюється Верховною Радою України, її органами й окремими посадовими особами у порядку та формах, визначених Конституцією та законами України, та полягає у перевірці й оцінці стану виконання завдань, визначених у відповідних актах, із метою своєчасного виявлення бездіяльності або несвоєчасної реалізації поставлених завдань і спонукання відповідальних суб'єктів за допомогою різних методів впливу до забезпечення їх належного виконання [1, с. 156]

контрольних проваджень: провадження щодо контролю за діяльністю органів виконавчої влади; провадження щодо контролю за Кабінетом Міністрів України та призначенням деяких посадових осіб.

Особливість контрольної діяльності парламенту полягає також і у змісті матеріально-правових результатів, що отримуються. Об'єктивним наслідком контролю є власні індивідуально-правові акти, які мають обов'язкове значення, у яких поряд із оцінкою діяльності підконтрольного об'єкта конкретизуються його повноваження стосовно усунення недоліків, проведення превентивних заходів [5, с. 15–16].

Відповідно до ст. 75 Конституції України ВРУ є єдиним законодавчим органом державної влади в Україні, що фактично наділяє цей орган статусом установчого органу держави, оскільки саме через законодавство реалізується вся державна політика та регулюються всі суспільні відносини, але, як слушно зазначає В. Журавський, це не означає, що ВРУ як парламент позбавляється можливості виконання інших функцій, зокрема контрольної функції, у спосіб, який не заважає її законотворчій діяльності, та тими інструментами, які наявні у структурі ВРУ [4, с. 172–175]. На думку О. Майданника, виконання законотворчої функції парламентом і спосіб його формування мають відбуватися шляхом представницької демократії через вибори депутатів, зокрема від різних політичних партій; важливим питанням у сфері парламентського контролю є створення механізмів блокування політичних мотивів та амбіцій парламентарів під час реалізації контрольних функцій [9, с. 15–17]. Така ситуація пояснює постійне політичне протистояння всередині ВРУ за контроль над різними структурними елементами, зокрема над комітетами ВРУ, через які і здійснюється парламентський контроль за діяльністю уряду.

Враховуючи наведене вище, ми робимо висновок про те, що контрольна функція парламенту в Україні у сфері природокористування полягає в такому: а) контрольна функція ВРУ є допоміжною функцією та не може існувати самостійно у сфері державно-владних відносин, котрі не охоплені

праворегулювальним впливом законів та інших нормативно-правових актів, виданих ВРУ; б) парламентський контроль у сфері використання й охорони природних ресурсів в Україні здійснюється не лише за урядом, а за всіма суб'єктами, які реалізують відповідний напрям державної політики, контроль яких входить у компетенцію ВРУ або повинен бути виключений до компетенції ВРУ у випадку доведення такої необхідності в силу поширення дії актів, що видаються парламентом на відповідні суб'єкти державного управління; в) парламентський контроль у сфері використання й охорони природних ресурсів в Україні не може здійснюватися щодо суб'єктів місцевого самоврядування й осіб приватного права, а лише в межах системи державно-владних відносин, коли парламентський контроль спрямовується виключно на орган державної влади або суб'єкт публічного права державної власності.

Досліджуючи законодавче забезпечення парламентського контролю в Україні, доцільно зробити висновки стосовно того, що законодавець розглядає контрольну функцію та призначення парламентського контролю не як самостійний вид державно-управлінської діяльності, а як елемент забезпечення повноти виконання законів органами державної влади, але, аналізуючи положення ст. 85, 89 Конституції України, доходимо висновку, що конституційно-правовий статус парламентського контролю штучно розширений за межі законодавчої функції, оскільки передбачає можливість контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України поза виконанням ним законів України, але в межах забезпечення виконання ними власних програм, затверджених урядом, у яких механізм контролю передбачається суто в межах вертикалі виконавчої гілки державної влади. Подібна ситуація означає не лише необхідність систематизації законодавчих положень у сфері парламентського контролю, але і створення галузевого законодавства для реалізації такого контролю за всіма сферами суспільних відносин, зокрема у сфері використання й охорони природних ресурсів в Україні.

Загалом законодавче забезпечення контрольної функції українського парламенту

не деталізоване взагалі. Не існує спеціального законодавства, котре би регулювало окремі сфери здійснення парламентського контролю у сфері природокористування, які і в жодній іншій сфері. Сьогодні контрольна функція Верховної Ради взагалі видається суто політичним інструментом, хоча з погляду організаційних та інституційних можливостей парламентський контроль є однією з найбільш дієвих галузевих контрольних-наглядних систем.

Саме тому слід звернути увагу на положення п. 4 ч. 4 ст. 20 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», відповідно до якого «питання щодо здійснення парламентського контролю, розгляд яких є виключним правом Верховної Ради у випадках, передбачених Конституцією України та законами України, включаються до порядку денного сесії Верховної Ради позачергово без голосування» [11]. Ця норма свідчить про те, що ВРУ всім складом все ж таки бере активну та безпосередню участь у здійсненні парламентського контролю, хоча в Конституції України зазначено, що ця функція покладається на комітети ВРУ.

Аналізуючи основні положення глави 38 «Розгляд питань, пов'язаних із парламентським контролем за діяльністю Кабінету Міністрів України» Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», доходимо висновку, що найбільш дієвим інструментом парламентського контролю за діяльністю уряду у сфері використання й охорони природних ресурсів є заслуховування звітів уряду.

Так, відповідно до ч. 6, 7 ст. 228 вказаного Закону «після заслуховування звіту Кабінету Міністрів України про хід і результати виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та співдоповідей комітетів проводиться обговорення звіту. За підсумками обговорення звіту Кабінету Міністрів України Верховна Рада приймає відповідну постанову. У разі, якщо діяльність Кабінету Міністрів України визнана незадовільною, Верховна Рада може прийняти резолюцію недовіри Кабінету Міністрів України» [11]. Таким чином, за результатами проведення парламентського контролю приймається відповідне управлінське рішення у формі Постанови ВРУ, яке можна

тракувати як засіб притягнення до політичної відповідальності Кабінету Міністрів України за неякісну чи не в повному обсязі реалізацію державної політики у сфері охорони та використання природних ресурсів. Важливість цієї норми полягає в тому, що постанова Верховної Ради України за своєю правовою природою є самостійним нормативно-правовим актом, у якому можуть бути відображені обставини та встановлені факти невиконання тих чи тих функцій урядом у сфері використання й охорони природних ресурсів.

Схвалення програми діяльності Кабінету Міністрів України виступає певним установчим етапом, на якому затверджується програмний документ, перевірка діяльності за яким відбувається вже під час розгляду звітів і доповідей Кабінету Міністрів України. Тобто як елемент контрольної функції парламенту цей інструмент виступає точкою відліку початку періоду, протягом якого діяльність уряду може бути піддана критиці за умови невиконання програми, але якщо сама по собі програма виявляється неефективною чи з'являються ризики для її виконання, котрі можна було передбачити на етапі ухвалення, то відповідальність уряду екстраполюється й на ВРУ.

З погляду предметності й об'єктної сферованості парламентського контролю у сфері використання й охорони природних ресурсів найбільш вдалою та системною формою є проведення «години запитань до Уряду». Така форма контролю, незважаючи на свою нетривалість (одна година протягом одного пленарного тижня), усе ж таки вбачається ефективною, оскільки законодавство передбачає можливість підготовки запитань про конкретного члена Кабінету Міністрів України. У межах «години запитань до Уряду» депутати, зокрема комітети ВРУ, отримують можливість ставити прямі запитання безпосередньо Міністру захисту довкілля та природних ресурсів України або декільком міністрам одночасно з питань використання й охорони природних ресурсів, якщо такі питання входять до відання декількох і більше міністерств і відомств. За таких обставин ВРУ отримує не лише інформацію щодо стану діяльності

відповідного міністерства та реалізації державної політики в аналізованій сфері, але й думку відповідального міністра щодо проблем і ризиків, пов'язаних із реалізацією державної політики в цьому напрямі.

Суттєвим недоліком законодавчого забезпечення «години запитань до Уряду» слід вважати те, що ст. 230 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» не передбачає жодних наслідків і логічного завершення такого контрольного заходу. Логічним вважається передбачити прийняття ВРУ постанови або ініціювання розробки відповідним комітетом ВРУ змін до законодавства у сфері природокористування чи пропозицій щодо корегування державної політики у відповідному напрямі. Якщо проводити аналогію «години запитань до Уряду» із розглядом ВРУ звітів і доповідей Кабінету Міністрів України у сфері використання й охорони природних ресурсів, то слід звернути увагу на те, що відповіді міністрів можуть вважатися стислою формою доповіді або звіту про діяльність відповідного міністерства, якщо запитання передбачає необхідність підготовки додаткових документів для демонстрації позиції міністра в конкретному питанні. Враховуючи це, доцільно запропонувати доповнити ст. 230 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» частиною восьмою такого змісту:

«8. За результатами проведення «години запитань до Уряду» Верховна Рада України постановляє Ухвалу та/або відповідальні комітети Верховної Ради України на своєму наступному засіданні готують відповідні пропозиції щодо зміни, уточнення, удосконалення законів у відповідній сфері».

Слід наголосити на тому, що за наслідками проведення «години запитань до Уряду» ВРУ не може прийняти рішення щодо висловлення недовіри всьому складу уряду чи окремому міністру, оскільки для цього є спеціальна процедура, але висновки, зроблені під час такої «години», а також письмові й усні відповіді членів уряду можуть слугувати підставою для проведення подальших контрольних заходів ВРУ чи комітетами ВРУ для забезпечення ефективної реалізації державної політики у сфері природокористування. Системний

аналіз наведених вище положень Закону України «Про Регламент Верховної Ради України» демонструє наявність декількох суттєвих, на наш погляд, недоліків практичної реалізації контрольної функції парламенту у сфері використання й охорони природних ресурсів:

по-перше, організація проведення парламентських слухань, як і їх ініціювання, здійснюється відповідним комітетом ВРУ, але в який спосіб і що може слугувати підставою для проведення парламентських слухань, закон не визначає. Така ситуація створює передумови для політичних маніпуляцій інтересами різних груп впливу в парламенті та використовуватися як додатковий елемент політичного тиску на членів уряду з метою їхньої зміни;

по-друге, сам процес проведення парламентських слухань зводить функцію ВРУ до прийняття рішення на підставі розглянутого безпосередньо на пленарному засіданні питання, однак визначення проблемності цього питання, суспільний інтерес та оцінка можливих наслідків провадиться в комітеті ВРУ. Натомість на пленарному засіданні більшість часу виступає представник органу, відповідального за той напрям державної політики, який викликає суспільний інтерес.

Висновки і пропозиції. Підсумовуючи викладене вище, ми дійшли висновку про те, що парламентський контроль у сфері природокористування й охорони навколишнього середовища має дуалістичну природу та повинен розглядатися окремо як напрям діяльності Верховної Ради України й окремо – як сукупність інструментів і механізмів реалізації контрольної-наглядової функції в межах організаційного й інституційного середовища органів державної влади, які регулюють суспільні відносини у відповідній сфері.

Як напрям діяльності Верховної Ради України парламентський контроль уявляється нам складною організаційною формою, до котрої залучена більшість структурних елементів парламенту, а реалізація його відбувається одноосібно депутатом (депутатський запит) або за участю комітетів Верховної Ради України й усього складу парламенту. Як сукупність засобів і механізмів парламентський контроль

у сфері природокористування є складною системою, яка забезпечує зворотний зв'язок між парламентом та органами виконавчої гілки влади у контексті визначення повноти та максимального дотримання вимог, встановлених Верховною Радою України у сфері природокористування.

Зміст парламентського контролю розкривається через необхідність постійного корегування й оптимізації державної політики у сфері природокористування, що досягається за рахунок моніторингово-наглядових заходів, спрямованих на визначення ефективності діяльності окремих органів державної влади у процесі її реалізації та прийняття парламентом відповідних рішень (нормативно-правових актів), якими така державна політика корегується в напрямі відповідності суспільним потребам і соціально-економічним умовам історичного розвитку України.

Список використаної літератури:

1. Берназюк І. Парламентський контроль за реалізацією стратегічних актів. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 6. С. 153–157.
2. Бондаренко В.А., Пустова Н.О. Парламентський контроль у системі державного контролю. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична*. 2017. Вип. 1. С. 159–171.
3. Бугайчук К.Л. Парламентський контроль за дотриманням прав та свобод громадян в діяльності органів внутрішніх справ. *Право і безпека*. 2004. № 4. С. 53–57.
4. Журавський В.С. Український парламентаризм на сучасному етапі: теоретико-правовий аспект : монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 248 с.
5. Залюбовська І.К. Парламентський контроль за діяльністю органів виконавчої влади як засіб забезпечення законності у сфері державного управління : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса : Одеська національна юридична академія, 2002. 20 с.
6. Ільницька У. Парламентський контроль за сферою безпеки і оборони: сутність та механізми реалізації у демократичному суспільстві. *Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку*. 2008. Вип. 21. С. 81–85.
7. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4447>
8. Косінов С.А. Особливості здійснення парламентського контролю в Україні. *Юрист України*. 2013. № 3. С. 8–16.
9. Майданник О.О. Теоретичні проблеми контрольної функції парламенту України : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : 12.00.02. Київ : Інститут законодавства Верховної Ради України, 2008. 41 с.
10. Олексій У.О. Фінансово-правовий аспект парламентського контролю за публічними фінансами : дис. докт. філософії : 081. Одеса : Національний університет «Одеська юридична академія». 2020. 24 с.
11. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 р. № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>.

Kyryliuk O. The content of parliamentary control in the field of nature management and protection of natural resources as a form of activity of the Verkhovna Rada of Ukraine

Nature management is one of the spheres of public relations that guarantee the sustainable development of the state and the nation, and is one of the main aspects of the development of statehood, which ensures the succession of generations in the context of civilizational development of the nation. However, nature management as a set of relations for the use of natural and land resources, which form the basis of sustainable development of the state and the key to socio-economic stability, is an area of relations that requires special control and supervision. In general, the legislative support of the control function of the Ukrainian parliament is not detailed at all. There is no special legislation that would regulate certain areas of parliamentary control in the field of nature management, as in any other area. Today, the control function of the Verkhovna Rada seems to be a purely political tool, although in terms of organisational and institutional capabilities, parliamentary control is one of the most effective sectoral control and oversight systems. At the national level, the current activities of representative democracies are limited by constitutional acts and relevant domestic legislation, but its main criterion is to maximise respect for human

and civil rights and freedoms, and ensure sustainable development of society by all means available in the legislative field. The aim of the article is to identify the main determinants of the content of parliamentary control in the field of nature management as a special form of activity of the Verkhovna Rada of Ukraine.

There were disclosed the main approaches to the definition of "parliamentary control" as a separate area of parliament, and as a set of tools for implementing public policy in the field of nature. It was determined the dualism of parliamentary control. It was made the analysis of approaches of modern researchers to definition of essence of such form of activity of the Verkhovna Rada of Ukraine. There were investigated the main shortcomings of the implementation of parliamentary control in Ukraine. It was offered the author's vision on the problem of increasing the efficiency of parliamentary control in the field of nature management.

Key words: *parliamentary control, nature management, environmental protection, Verkhovna Rada of Ukraine, parliamentary inquiries, parliamentary hearings.*